No. 1507 Zaterdag 16 November 1912. 29ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
Redactie en Administratie
Oud No. 223, Nieuw No. 4.
Waterkant, Overzijde.

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire. Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10.— pa anja
Un numero sol fl. 0.15.
Anuncio di 1 te 7 regel f 0.50 cada regel mas 7½ cts.

VERBETERING IN HET HAVENBEDRIJF.

Voor zoover publiek bekend is, bleven de plannen tot verbetering van onze haven tot dusverre beperkt tot het wegruimen van rotsen in 't Schottegat, de verbreeding van den havenmond en de betere verlichting daarvan.

Geleidelijk zullen de plannen der Regeering zich vanzelf wel ontwikkelen, de aandacht van het Koloniaal Bestuur is immers gevestigd op de groote beteekenis van onze haven voor de geheele Kolonie.

Toch meenen wij voor het oogenblik nog iets anders wat meer naar voren te mogen schuiven, opdat het beter gezien worde, wij bedoelen de noodzakelijke verbetering in het havenbedrijf zelf.

Verleden Maandag, des namiddags omstreeks vijf uur, gingen er vier zeilschepen achter elkander uit.

Het eerste werd geroeid met lange spanen van het schoenertje zelf uit. 't Ging nog langzamer dan langzaam.

Het tweede werd getrokken door twee sloepen met 6 roeiers bemand. 't Liep iets vlugger, maar 't was hard werken voor de mannen.

Het derde werd gesleept door de *Pocahontas*, vlug en vlot de twee eerste voorbij, en een heel eind buitengaats gebracht, het ruime sop in, op vollen stroom.

Het vierde zeulde moeizaam achteraan weer met een paar roeiers aan boord. De brug bleef meer dan een half uur open, en het verkeer al dien tijd gestremd.

Dat zeilschepen door het stoombootje worden uit- en ingesleept, hebben we deze week een enkele maal meer gezien.

Wat een verbetering zou het geven in ons havenbedrijf, als steeds zoo'n slepertje beschikbaar was voor de schepen! Al is Curaçao een eiland onder den wind, toch hebben we heel dikwijls stille dagen. We hebben ons maar deze laatste dagen te herinneren. En dergelijke dagen komen op het eind van December, gedurende Januari, in Juli en Augustus zeer veelvuldig voor. Telkens en telkens is het dan een getob met die zeilschepen om er naar van te worden. Herhaaldelijk ondervindt 't Publiek dan onaangenaamheden van het lange openstaan der Emma-brug. Wij spreken nu van het uitzeilen der schepen bij stil weer.

Maar bij 't binnenzeilen, altijd tegen wind in, mag het een uitzondering genoemd worden, als eenigszins grootere schepen dóór kunnen zeilen, de brug voorbij, tot op hun ankerplaats. Dan is het bijna strijk en zet dat ter hoogte van het Gouvernementshuis de zeilen gereefd moeten worden en de schoener met touwen zeer langzaam wordt vooruitgetrokken.

Langdurige stremming van het verkeer is ook dan weer het noodzakelijk gevolg.

Hoe lang er gewerkt moet worden bij stil weer en sterken stroom om den havenmond binnen te mikken, is ook algemeen bekend. Er zijn ons gevallen verteld, dat men op een kwartier afstands van de haven ± 24 uur moest liggen wachten op wat meer wind om eindelijk binnen te kunnen komen.

Wat zou een sleepbootje hier prachtig dienst kunnen doen!

Maar daar is meer. De dokter, die de schepen moet visiteeren, wordt heel kalm in een pontje naar boord gebracht. Zijn er meer stoombooten achter elkander binnengeloopen, dan brengt het pontje den dokter van de eene boot naar de andere.

Dat alles gaat zeer langzaam en brengt veel oponthoud en tijdverlies mede.

Hoe gemakkelijk en vlug zou een sleepbootje den dokter overal brengen, waar hij wezen moest.

Als groote schepen in de haven moeten draaien, neemt dat ook heel wat tijd in beslag. Zoo'n sleepbootje kan ook hierbij heel goed hulp verleenen en veel tijd uitwinnen.

Als het bootje zoo groot was, dat het ook dienst zou kunnen doen om den loods geregeld langs boord te brengen der schepen die nog ver in zee liggen, dan is het nut van zulk een sleper afdoende bewezen. De dokter zou dan ook, mits hij uitsluitend stads- en havendokter was, veilig en zonder gevaar met den loods mee kunnen gaan, buitengaats zich aanboord begeven, en, de passagiers waren gevisiteerd als de boot binnen viel.

En bij gevaar voor besmettelijke gevallen kon de boot stilletjes buiten blijven, totdat de pas gezond bevonden was, en zoo niet, dan kon het schip rechtsomkeerd naar de quarantaine-haven gaan zonder eerst binnengeloopen te zijn en de besmetting misschien al overgebracht te hebben.

Wat al voordeelen zou zoo'n stoombootje brengen! En nog hebben wij niet alles opgesomd.

Heeft men er wel eens aan gedacht, dat wij heelemaal geen havenpolitie hebben? De gewone politie-agenten moeten thans de wacht aan boord houden, zeer ten nadeele van den geregelden dienst, waarvoor op drukke bootdagen de noodige mannetjes niet in voldoend aantal beschikbaar gehouden kunnen worden.

Een politiebootje, dat geregeld de haven doorkruiste zou om diefstal en andere ongeregeldheden te voorkomen ook geen weelde zijn, dunkt ons. Overal elders wordt dat noodig geoordeeld, het zal hier dus zeker ook nuttig werk kunnen verrichten.

Ook daarvoor kon het stoomslepertje gebruikt worden.

Beleefdelijk vragen wij derhalve aan het Koloniaal Bestuur en den Kolonialen Raad eens in overweging te nemen, of de aanschaffing van een stoomslepertje werkelijk niet zou dienen tot een hoognoodzakelijke verbetering in ons havenbedrijf.

Medeelingen van Algemeenen aard.

KOL. VERSLAG 1912.

Het aan de naamlooze vennootschap „Eerste Sisal Cultuur Maatschappij", gevestigd te 's Gravenhage, door het Koloniaal Bestuur verleende renteloos voorschot ten bedrage van f 30 000, werd in 1911 uitgekeerd.

Tot gouvernements-commissaris bij genoemde vennootschap werd benoemd de heer C. STATIUS MULLER, gepensionneerd administrateur van financiën in de kolonie Curaçao, wonende te 's Gravenhage.

Voor mededeelingen omtrent den aanplant van deze maatschappij wordt verwezen naar hoofdstuk **N.** § 4, Landbouw.

Terwijl gedurende de eerste helft van het jaar 1911 de economische toestand op Aruba over het algemeen niet ongunstig was te noemen, daar de oogst 1910|1911 bevredigend was, bracht de droogte gedurende het seizoen 1911|1912, die den oogst van maïs en veldvruchten bijna geheel heeft doen mislukken, eene ongunstige wending in dien toestand.

Wel is waar hebben velen werk kunnen vinden bij de mijnbouwmaatschappijen en op de aloëvelden, maar niettemin waren een paar honderd arbeiders genoodzaakt in Columbia en Venezuela werk te gaan zoeken. Volgens bekomen berichten hebben zij het daar vrij goed.

In den toestand van handel en scheepvaart kwam in 1911 geen merkbare verandering.

Ook op Bonaire had zich het jaar 1911 niet ongunstig ingezet, doch ook daar heeft de tweede helft van het jaar zich door zulk een felle droogte gekenmerkt, dat de oogst van maïs en veldvruchten van het seizoen 1911|1912 geheel verloren ging. Voor de mingegoeden brak daardoor een zeer moeilijke tijd aan. Het inzamelen van dividivi, waarvan een ruime oogst verkregen was, bracht wel eenige verbetering in den toestand, maar de daarmede verkregen verdiensten waren spoedig verbruikt; daarna ontstond, vooral in het dorp Rincon, voor velen gebrek aan het allernoodigste. Van bestuurswege wordt daaraan zooveel mogelijk tegemoet gekomen door werkverschaffing en het verstrekken van voedingsmiddelen, zoomede van genees- en versterkende middelen voor de vele zieken. Ook voor de leniging van den op Curaçao en Aruba ten gevolge van den misoogst bij een deel der bevolking ontstanen nood, zijn van bestuurswege maatregelen genomen; terwijl hier met waardeering moge geconstateerd worden, dat zoowel in de kolonie als hier te lande van particuliere zijde door het houden van inzamelingen daartoe wordt medegewerkt.

De toestand van den handel op Bonaire was niet gunstig, niettegenstaande den ruimen dividivi-oogst, omdat de stand van de markt tengevolge van zeer grooten aanvoer buitengewoon gedrukt was.

De scheepvaart handhaafde zich ongeveer op de hoogte waarop zij stond in het voorafgaande jaar.

Omtrent den economischen toestand op de Bovenwindsche eilanden der kolonie kan het volgende worden medegedeeld.

Op St. Martin bleef de economische toestand in 1911 ongeveer op dezelfde hoogte als die in 1910 was.

Zware regens veroorzaakten een doorbraak van den dijk langs de zoutpannen, waardoor de oogst geheel mislukte. Niet alleen voor de producenten was dit een beduidend verlies, maar ook voor dat deel der bevolking dat bij den zoutoogst een goed dagloon pleegt te verdienen.

De opbrengst van katoen nam, vergeleken bij het jaar 1910, toen 9636 K.G. werd uitgevoerd, flink toe. In 1911 bedroeg de uitvoer 29.740 K.G.

Op St. Eustatius viel in 1911 een merkbare vooruitgang te constateeren in den economischen toestand, die voornamelijk te danken is aan den algemeen beoefenden katoenbouw. Van dit product werd in 1911 ruim 18.000 K.G. uitgevoerd, tegen 2.360,5 K.G. in 1910.

De kostgronden gaven een goed beschot van bataten, hetgeen een verminderden invoer van maïsmeel tengevolge had.

De jamsoogst viel echter tegen; hij bleef beneden de helft van dien van 1910.

De flinke katoenoogst bracht ook eenige levendigheid in den handel, die zich tot den kleihandel beperkt.

Op Saba bleef de economische toestand ook in 1911 gunstig. Zoowel de oogst van aardappelen als die van uien, de twee voornaamste producten van het eiland, waren ruimer dan in het voorafgaand jaar.

Het Sabaneesch kantwerk, dat aan velen een middel van bestaan verschaft, vond ook in 1911 een goeden afzet.

§ 2. Wegens de langdurige droogte en het daardoor ontstane gebrek aan goed drinkwater en versch voedsel, was de gezondheidstoestand van de bevolking op het eiland Curaçao minder gunstig dan in het vorige jaar.

In de buitendistricten deden zich verscheidene gevallen voor van scorbut en buikaandoening, waarvan het verloop bij enkele ouden van dagen ongunstig was. Voor verdere mededeelingen hieromtrent wordt verwezen naar bijlage *D.*

Ook op Aruba en Bonaire was de gezondheidstoestand minder gunstig dan in het vorige jaar wegens dezelfde oorzaken als op Curaçao.

Op St. Martin was de gezondheidstoestand in 1911 niet gunstig. Er kwamen in den loop van het jaar verscheidene gevallen voor van febris typhodea, en onder jonge kinderen en zuigelingen vele gevallen van buikziekte. Van de eerste enkele en van de laatste vele gevallen met doodelijken afloop.

Op St. Eustatius en Saba was de gezondheidstoestand in 1911 gunstig.

In den stand van den watervoorziening op Aruba kwam in 1911 weinig verandering.

Door de bevolking van het 4e district werd een put van ± 40 M. diep gegraven, die goed drinkwater leverde. In de parochie Sta. Cruz werd bij de kerk een groote regenbak gebouwd. Verder werd een der openbare putten gerepareerd.

Ten aanzien van de watervoorziening op Bonaire kan worden aangeteekend, dat het aantal putten op particuliere en huurgronden met 10 vermeerderde.

Op verzoek van den Gouverneur werd door den mijningenieur DUYFJES op verschillende plaatsen, door boringen, een onderzoek ingesteld naar water, waarvan het resultaat was, dat op drie plaatsen goed drinkwater werd gevonden, en op drie andere plaatsen, water, dat, ofschoon eenigszins brak, toch geschikt is als drinkwater voor het vee.

Voorts werd een der putten verbreed, schoongemaakt en van een ringmuur voorzien.

Wat betreft de watervoorziening op St. Martin kan worden verwezen naar het vorige verslag, onder mededeeling, dat er in Cul-de-Sac een nieuwe put werd gegraven voor het drenken van vee.

Ook ten aanzien van de watervoorziening op St. Eustatius kan worden verwezen naar het vorige verslag, onder aanteekening, dat de Taylor's put 3088 H. L. water in de droge maanden van 1911 leverde, tegen 4370 H.L. in 1910.

De watervoorziening op Saba had ook in 1910 plaats door middel van de bij de woonhuizen gebouwde regenbakken.

Wegens de overvloedige regens werd in 1911 zeer weinig gebruik gemaakt van de bronnen aan het strand.

Het aantal regenbakken bedroeg op het einde van het verslagjaar 204, waarvan 3 gouvernementseigendom zijn.

Tentoonstelling „De vrouw 1813-1913."

CIRCULAIRE.

„Er heeft zich hier in Nederland een comité gevormd, dat zich ten doel stelt op de a. s. Tentoonstelling „De Vrouw 1813—1913", ook van de vrouw in de Koloniën, zoowel de Europeesche als de Inlandsche, een beeld te geven.

Daartoe roept het de hulp der zusters in de Koloniën in; zonder hare medewerking kunnen wij niets, ja, 't welslagen der Koloniale Afdeeling ligt bijna geheel in hare hand.

Hier zullen wij organiseeren, schikken, de plaats bereiden; uit Oost- en West-Indië moeten wij de inzendingen vragen.

Mogen wij nu door middel van deze circulaire beginnen onze aanvragen vasten vorm te geven?

Wij wenschen de vrouw in de Koloniën te laten zien op elk gebied, waarop ze zich beweegt en iets praesteert, en wel aanschouwelijk nl. door:

1e. **poppen** in verschillende kleederdrachten, die wij in groepen hopen te schikken, zooveel mogelijk in eigen omgeving en met eigen achtergrond;

2e. door kleine poppetjes in **modellen** van: ziekenhuizen, zendingshuizen, scholen, in ambtenaars-, officiers-, en planterswoning, op kantooren en in winkels, als geestelijke zuster en oprichtster van militaire tehuizen, in de culture's en de industrie, in huis, aan de werkplaats en op de sawah's, in paleis en kamponghuis, kortom overal en te allen tijde.

De poppen, die groepen zullen vormen, wenschten we alle van dezelfde grootte, ongeveer 50 cM. hoog en liefst aan den een of anderen arbeid bezig, om een indruk te geven van de kleurige, vroolijke volksmenigte der werkende vrouwen.

Wij verzoeken aan alle belangs[illegible]den in de Koloniën, indien [illegible]pen, ieder eenige in de dracht van ei[illegible] gewest, willen laten kleeden, rekening te houden met deze maat.

Ook de weergave van contrasten tusschen toestanden van vroeger en nu zijn ons zeer welkom, evenals de voorstellingen der Europeesche vrouw in haar vroegere, van een eeuw geleden, kleedij en omgeving, en die van thans.

Wij hopen en vertrouwen, dat de dames in Oost en West, ons zullen willen helpen ieder persoonlijk of wel in comité's en het ons willen mogelijk maken, aan Holland een aantrekkelijk beeld te toonen van de landen, die de meesten onzer óók bewoonden en liefhadden.

Edoch er is haast bij de zaak. Om den korten tijd van voorbereiding en de uitgestrektheid der Oost-Indische Koloniën, meent de subcommissie door middel van deze circulaire het spoedigst haar doel te zullen bereiken.

De inzendingen moeten liefst zoo spoedig mogelijk, uiterlijk begin April, in Holland zijn aan het adres van het Secretariaat der Tentoonstelling (Subcommissie voor Koloniën), alsdan Amsteldijk, Amsterdam.

De Stoomvaart-Maatschappijen hebben vrijdom van vracht toegestaan.

Willen dus de dames in de Koloniën onmiddelijk aan het werk gaan? En moge haar arbeid schoone vruchten dragen; den band wederom vaster knoopen, die Moederland en Dochterlanden verbindt."

zeg het voort!

De Nederlandeche Subcommissie voor Koloniën:

Mevr. A. Cremer—Hogan, Eere-Presidente.
Mevr. H. E. Kasteleyn—Beijerinck, Presidente.
Mevr. E. M. de Jong v. Beek en Donk-Stern, Vice-Presidente.
Mevr. N. v. Zuylen—Tromp, Vice-Presidente.
Mevr. M. L. v. Vollenhoven—Rochussen, 1ste Secretaresse.
Mej. J. v. d. Schuijt, 2de Secretaresse.
Mevr. C. v. d. Houven van Oordt-Pollones, Penningmeesteresse.
Mevr. G. Baelde—Schaap.
Jonkvr. De la Bassecour Caan.
Mevr. H. de Boog—Boissevain.
Mevr. Hissink—Liddel.
Mej. M. v. Kerckhoff.
Mevr. K. Kuijper—v. Heutsz.
Mevr. M. Trouw—Gunning.
Mevr. T. J. Vattier Kraane—Daendels.
Mevr. Baerveldt—Haver.
Mevr. De Beaufort—Boissevain.
Mevr. De Kempenaer.
Mevr. Duymaer v. Twist—Oorthuis.
Mej. Hesselberg.
Jonkvr. J. Schuurbecque—Boeye.
Mevr. Lykles.
Mevr. Raden Mas Noto Soeroto.
Mevr. De Graaf—Van der Moore.

Handel van Hamburg met Curaçao.

(Handelsberichten.)

De navolgende tabellen, ontleend aan de officieele statistiek, ingezonden door het Consulaat-Generaal te Hamburg, geven een overzicht van het handelsverkeer ter zee van Hamburg met onze Kolonie in 1911.

INVOER uit Curaçao naar Hamburg.

ARTIKELEN.	Eenheid.	Hoeveelheid.	Mark.
Koffie, ruw	dz.	74	9.180
Honig	„	72	4.190
Tabak, ruw	„	51	3.570
Oranjeschillen	„	14	2.720
Brazielhout	„	2.025	17.540
Dividivi	„	29.851	551.390
Simarubabast	„	52	3.410
Aloë	„	1.316	95.310
Gom kopal	„	33	4.200
Oud koper	„	34	3.350
Geel koper en geel metaal	„	123	8.870
Andere metalen	„	67	5.760
Runderhuiden, gedroogd	„	17	2.510
Ossen- en koehorens	„	41	3.750
Schildpad	Kg.	420	15.830
Bijenwas	dz.	21	7.570
Katoenzaad	„	178	3.800
Beukenhout	„	2.549	36.600
Kokoshout	„	1.623	11.100
Pokhout	„	4.100	88.400
Ander hout	„	1.792	35.060
Schapenwol	„	51	4.930
Hoeden van stroo, enz.	„	52	77.090
Andere artikelen	„	—	5.050
Totaal in 1911			1.001.260
„ „ 1910			818.470
„ „ 1909			628.640
„ „ 1908			619.08[illegible]
„ „ 19[illegible]			881.400

(1) 1 dz. (Doppelzentner) = 100 Kg.

UITVOER van Hamburg naar Curaçao.

ARTIKELEN.	Eenheid.	Hoeveelheid.	Mark.
Geraffineerde suiker	dz.	977	30.610
Rijst	„	973	19.930
Wijn	H.L.	46	3.860
Bier	„	245	14.460
Boter	dz.	230	56.640
Levensmiddelen, n. a. g.	„	—	16.730
Cement	„	830	3.000
Drogerijen en chemicaliën	„	98	14.730
Andere grondstoffen en halffabrikaten	„	—	6.910
Zijden en halfzijden stoffen	Kg.	470	9.400
Wollen en halfwollen stoffen	„	500	5.410
Katoenen stoffen	dz.	129	63.350
Linnen stoffen	„	12	6.140
Vrouwenkleederen en mode-artikelen	„	21	13.890
Lijfgoed	„	106	64.540
Passementerieën	„	10	7 820
Kousen en sokken	„	93	59.990
Andere manufacturen	dz.	—	11.630
Zeilgaren	„	18	3.330
Vlechtwerk van stroo, enz.	„	10	6.260
Meubelen	„	77	11.480
Andere houtwaren	„	27	3 800
Lederwaren	Kg.	465	3.330
Papier	dz.	97	5.360
Artikelen van papier en bordpapier	„	40	4.690
Glaswaren	„	260	20.210
Aardewerk	„	198	9.340
Porselein	„	87	7.860
IJzerwaren	„	223	19.570
Andere metaalwaren	„	18	7.860
Machines	„	140	11.290
Lucifers	„	303	17.510
Knoopen	„	11	6.850
Speelgoed	„	34	6.230
Kramerijen	„	26	11.340
Parfumerieën	„	164	45.380
Andere industrie-producten	„	—	18.360
Totaal in 1911			629.100
„ „ 1910			518.610
„ „ 1909			388.600
„ „ 1908			391.560
„ „ 1907			602.130

INVOER uit Bonaire naar Hamburg.

ARTIKELEN.	Eenheid.	Hoeveelheid.	Mark.
Brazielhout	dz.	340	3.080
Dividivi	„	1.826	37.370
Aloë	Kg.	520	400
Totaal in 1911			40.850
„ „ 1910			12.670
„ „ 1909			120.990
„ „ 1908			183.850
„ „ 1907			240.250

INVOER uit Aruba naar Hamburg.

ARTIKELEN.	Eenheid.	Hoeveelheid.	Mark.
Aloë	dz.	203	15.340
Grondstoffen en halffabrikaten	„	—	3.040
Totaal in 1911			18.380
„ „ 1910			33 510
„ „ 1909			650
„ „ 1908			23.580
„ „ 1907			5.890

VISSCHERIJ.

Koloniaal Verslag 1912.

Het koelhuis op Aruba werd van een door een petroleummotor gedreven koelmachine van het systeem Audriffen voorzien. Zoowel de machine zelf als de wijze, waarop de afkoeling in de lokalen met behulp van voor een deel open pekelbakken geschiedt, voldeden in alle opzichten. In den loop van het najaar werden proeven met het bewaren van versche visch genomen, die een gunstige uitkomst gaven. Het viel daarom zeer te betreuren, dat de gouvernementsstoomer uit de vaart genomen is, daar het mij niet wel mogelijk voorkomt om uitsluitend met behulp van de bestaande zeilvaart tot een vervoer van gekoelde versche visch te geraken, dat aan de in dit geval te stellen eischen behoorlijk voldoet. In elk geval kon ten gevolge van de bijzonder ongunstige verhoudingen van stroom en wind, waarmede de zeilvaart in de laatstverloopen maanden te kampen had, van een ook maar eenigszins geregelde verzending geen sprake zijn. De eenige maal, dat de koloniale stoomer *Prinses Juliana*, sedert dat de inrichting van het koelhuis geheel voltooid was, Aruba aandeed (Januari 1912), werd een partij versche visch naar Willemstad overgebracht, waar zij een goed onthaal vond.

In afwachting van de beslissing omtrent al of niet voortzetting van den stoomvaartdienst werd op Aruba tot proefnemingen overgegaan ten doel hebbende tot een betere wijze van zouten te geraken ten behoeve van de visscherij, die gezouten visch aanvoert. Een der in onderzoek genomen methoden omvat eene nabehandeling van de gezouten visch bij verlaagde temperatuur, dus met gebruikmaking van de koelinrichting. De voorbereidende proeven gaven, voor zoover zij thans beëindigd zijn, gunstige resultaten. In studie is voorts eene methode van pekelen, waarbij sterilisatie van de pekel, echter zonder toevoeging van chemische middelen, een rol [illegible]

De afsluitdam van [illegible] kweekvijver in het Spaansche Water bleef in goeden staat verkeeren, zoodat herstellingen niet noodig waren. Het aantal schildpadden werd door aankoop van een aantal jonge en zes volwassen dieren (groene schildpadden) uitgebreid. Het is echter bezwaarlijk gebleken om volkomen gave en gezonde volwassen voorwerpen te verkrijgen, daar deze groote en zware dieren bij de vangst en tijdens het vervoer meestal zeer veel te lijden hebben. Er stierven er dan ook drie van. Slechts van een daarvan werd na den dood het geslacht bepaald, waardoor het op het oogenblik niet met zekerheid te zeggen valt, of er zich volwassen vrouwelijke dieren (oorspronkelijk waren er twee) in den vijver bevinden.

In Februari werd de vijver met netten afgevischt; de toestand der dieren was goed. Het bassin voor jonge dieren — deze worden afzonderlijk gehouden om den groei vast te stellen — werd iets vergroot en de afsluiting van metaaldraad door een van metselwerk vervangen. Temperatuur en zoutgehalte van het water in den vijver werden van tijd tot tijd bepaald.

Aangaande de kunstmatige sponzenteelt zij vermeld, dat de sponsstekken, die met of zonder behulp van looden straafjes op voetstukken van cement bevestigd en in het bassin op het Rif geplaatst waren, in den loop van het jaar allen stierven of verdwenen, hoewel sterfte in den eersten tijd na het stekken uitgebleven was. Door afwezigheid gedurende het grootste gedeelte van het jaar was het mij niet mogelijk de oorzaak van dit verschijnsel na te gaan noch ook gelegenheid te vinden de proeven in eene andere omgeving of onder gewijzigde omstandigheden te herhalen.

Aan 49 personen werden vaartuigen of vischtuig verstrekt tot een gezamenlijk bedrag van ± f 4025. Onder de vaartuigen bevinden zich zeven groote zeilbooten. Van de vaartuigen gingen een kano en eene boot, beide in 1910 uitgegeven, verloren, de eerste met hare bemanning van twee personen. In het algemeen komen de gebruikers hunne verplichtingen zoo goed mogelijk na; in enkele gevallen evenwel moest het vaartuig wegens wanbetaling teruggenomen worden en ging het in andere handen over.

De uitkomsten van de visscherij met booten op Curaçao waren door het winderige weer niet zoo gunstig als in andere jaren het geval was.

De afbetalingen op de credieten van 1911 te zamen bedroegen f 1 131,77.

Curaçao, den 7den Februari 1912.

De Adviseur voor visscherijzaken,
(*get.*) P. J. VAN BREEMEN.

Ingezonden Stukken

NOGMAALS DE GRONDEN P'ARIBA.

We meenen in onze voorgaande artikelen, wijd en breed, breedvoerig en zeker genoegzaam te hebben aangetoond, dat het gouvernement, tot aan 1906, niet alleen *bezitter*, maar tevens *eigenaar* was van de veel besproken gronden. Mochten er er misschien „gevonden" redenen zijn geweest, om Jan Franki toe te kennen aan de erfgenamen Maal, dan vraag ik nog: „zijn er ook gestaafde oorzaken, om een overdracht van eenige duizenden bunders grond *meer* te wettigen?"

Maar ook voor Jan Franki zelfs had het gouvernement niet alleen *het recht*, maar tevens den *plicht*, ter oorzake van „belangstellenden", art. der wet 1971, zich te beroepen op een recht, bij de wet geregeld en bepaald, n.m. de *verjaring* en we meenen meer dan duidelijk te hebben bewezen bij wetsartikelen en feitelijke toestanden, dat er in *geen enkel opzicht* aan dit recht van *verjaring* viel te tornen.

Ik weet 't; er zijn gevallen, dat men afstand *kan* doen van eene verjaring, maar die afstand moet dan geschieden: „uidrukkelijk" of „stilzwijggend."

„De stilzwijgende afstand wordt afgeleid uit eene daad, welke doet veronderstellen, dat men zijn *verkregen* recht heeft laten varen", art 1967.

Maar in ons vorig schrijven hebben we 't met bewijzen uit de [illegible] met gestaafde feiten aangetoond, dat het gouvernement, tot aan 1906, nooit zulk een daad van „stilzwijgenden" afstand heeft verricht; integendeel het gouvernement heeft *tot aan dien tijd* opnieuw en nogmaals door feiten getoond *bezitter* en *eigenaar* te zijn van die gronden.

Thans is het gouvernement *geen eigenaar* meer.

Zijn eigendomsrecht is overgegaan aan den heer Maal. Heeft nu het gouvernement „uitdrukkelijk" afstand gedaan van zijn *recht op verjaring?* of heeft het gouvernement zijn eigendomsrechten bij contract van 1906 weggegeven of verkocht?

Ons dunkt, dat het gouvernement in geen enkel opzicht gebruik heeft gemaakt van *zijn recht*, zoo noodig, *van verjarig*. Nooit „stilzwijgend;" we bewezen 't hierboven; maar ook niet „uitdrukkelijk" mag ik redelijk veronderstellen, daar de competente personen toch zeker te letten hebben gehad op artikel 1971 onzer wet, welk zegt: „Schuldeischers of andere „belangstellenden" kunnen opkomen tegen den afstand van verjaring door den schuldenaar, ter bedriegelijke verkorting hunner rechten, gedaan."

Voor ons geval verklaar ik „ter bedriegelijke verkorting" in zijn vollen zin als geheel en al subjectief van den kant van het volk. Voor ons zijn natuurlijk a priori list en bedrog uitgesloten, maar geenszins „dwaling", door welke dwaling het volk zijne rechten zag verkort; rechten, door de hoogste macht in onze kolonie hun gegeven.

Verschillende „belangstellenden" *zijn* opgekomen tegen den afstand" van deze gouvernementsgronden en hebben geprotesteerd bij den gouvernementsdistrictmeester en den gouvernementsadministrateur der domeinen. Zij werden verwezen naar de ingestelde commissie tot onderzoek, die te oordeelen had over het recht van het gouvernement op dat van den heer Maal. Het schijnt dus, dat 't gouvernement zelfs *het bewijs voor eigendom* uit *de verjaring* niet heeft laten gelden. Het had immers redenen te over! Toch werd er een contract opgemaakt op 5 October 1905 ten overstaan van den Notaris Beaujon, en waarbij de heer C. Muller het gouvernement vertenwoordigde. Den 13 October werd het ter goedkeuring voorgelegd aan den gouverneur Jhr. de Jong van Beek en Donk.

Ik heb geen copie van dit contract voor mij, maar wel wil ik den zin er van mededeelen, „...... gehoord den raad van bestuur enz enz. erkent het gouvernement, als eigendom van den heer Maal, al de gronden, gelegen ten Noorden en ten Oosten van de lijn, getrokken van af Seroe magasina zuidoostwaarts tot aan den steenen trankeer van Seroe pretoe en dan verder naar 't zuiden tot aan den labador van Sta Barbara. Indien compensatie niet voldoende is van de gronden, toebehoorende aan St. Joris en afgestaan aan de domeingronden (Welke ?!), stort de heer Maal 1000 gulden in de kas van 't gouvernement, n. m. als er soms gouvernementsgronden binnen deze lijn zijn ingesloten.

Wat de kuststrook betreft? Het gouvernement geeft de kuststrook in huur gedurende 20 jaren aan den heer Maal en zijne erfgenamen tegen 60 gulden per jaar.;

De Heer Maal houdt deze kuststrook voor 60 bunders, maar volgens „gestaakte" gouvernementsmeting was 't reeds 100 bunders; maar zeker is nog meer.

Ik sprak in mijne vorige artikelen over den tijd van 't contract en overgave der gronden als zijnde begin 1906. Ik had een ronden term van tijd genomen, omdat toen het volk juist al het nadeel ondervond; van een vriendelijk belangstellende ontving ik een vraag omtrent den juisten tijd. Daarom maakte ik er melding van hierboven. Het contract is goedgekeurd 13 Oct. 1905.

Laten we thans onbevoordeeld, dit contract toetsen aan de *vereischte voorwaarden*, die de *wet* stelt voor de geldigheid van een contract.

Wij zullen, zooveel 't noodzakelijk blijkt, de wetsartikelen aanhalen. Ook dit zal meer licht verspreiden over de zoo duistere kwestie.

Volgens artikel 1330 is een contract of overeenkomst „eene handeling, waarbij een of meer personen zich jegens een of meer anderen verbinden."

Voorzeker is dit wetsartikel in toepassing gebracht.

Het gouvernement heeft een handeling gesteld, waarbij het de besproken gronden, als *eigendom* erkent van den heer Maal; en deze heer heeft op zijne beurt 1000 guldens gestort, „indien er bij *toeval* een *stukje gouvernementsgrond*, door de *nieuwe* grenzen, die thans zijne bezittingen zullen afbakenen, mocht ingesloten zijn."— We gaan verder.

„Eene overeenkomst wordt [illegible] gaan *om niet*, zegt 't wetboek, of *onder eenen bezwarenden titel*, art. 1331. De overeenkomst *om niet*, is de zoodanige, waarbij de eene partij aan de andere, *zonder eenige baat* een voordeel toekent; Eene overeenkomst *onder bezwarenden titel* is zoodanig eene, welke ieder der partijen in de verplichting brengt, om iets te geven, te doen of niet te doen.

Bij dit wetsartikel, (met 't oog op het besproken contract,) komt van zelf de moeielijkheid, als vraag, naar voren, n. m. deze: Is er hier sprake van eene overkomst *om niet*, of van eene overeenkomst *onder bezwarenden titel?* Met andere woorden: hebben we hier te doen met een *contractus gratuitus*, voor zoover 't valt, volgens zijn vorm, slechts *alleen ten nutte der eene partij*, of met een *contractus onerosus*, n. m. wanneer bedoeld wordt *het heil van beiden?*

Dit is, geloof ik, voor ieder, die kijk op de zaak heeft, eene eerste onduidelijkheid en moeielijkheid; en onze meening helt, verstandelijk redeneerend, geheel en al over tot het eerste gedeelte van het wetsartikel en wij zien in dit contract eene *overeenkomst om niet* of met andere woorden: een contractus gratuitus, n. m. ten *nutte der eene partij*.

We kunnen toch zeer moeielijk en bezwaarlijk aannemen, dat deze overeenkomst is geschied *onder bezwarenden titel*, nm., (vastgesteld het eigendom van al die gronden ten voordeele van het gouvernement) het eigendom van duizenden bunders is overgedragen aan den heer Maal als *do ut des*; nm, de gestorte 1000 guldens.

Het contract zelf immers staaft onze meening, waar 't zegt, dat *het gouvernement voortaan die gronden beschouwt als eigendom van den heer Maal*, maar deze heer 1000 guldens alleen stort, „als er soms bij toeval een stukje gouvernementsgrond mocht zijn ingesloten." Ook is het absoluut zeker, dat 't gouvernement *geen enkel voordeel* getrokken heeft bij deze overeenkomst, maar wel kwamen zoovele bunders grond *ten voordeele* van den heer Maal, die toch bij *zijn eigen weten*, die gronden niet *gekocht* had, toen hij *eigenaar* werd van zijne *verschillende andere „gekochte" plantages*. Immers ook de vorige bezitters van Fuik enz. noch van Klein St. Joriz enz. hadden ooit op het recht van deze gronden zich beroepen.

Ik spreek 't dus als mijne vaste meening uit, dat we hier te doen hebben met eene *overeenkomst om niet*, n.m. dat het gouvernement al die gronden *om niet* heeft overgedragen *als eigendom* van den heer Maal, en, laat ik me duidelijk verklaren: bij deze overeenkomst *om niet* is als „aanhangsel" toegevoegd een contractus onerosus of overrenkomst *onder bezwarenden titel*, n. m. waar de heer Maal voor *duizend* gulden „*onbepaalde* gronden „koopt" van het gouvernement.

Deze prijs was immers „voor de stukken *gouvernementsgrond*, die bij toeval misschien mochten zijn ingesloten." Hoe zuiver *bepalend* en *onbepalend* is dit contract ! ? —

Vóór verder te gaan wil ik nog even voor dit contract aanmerken de beteekenis van het wetsartikel, zeggende „overeenkomsten zijn alleen van kracht tusschen de handelende partijen. Dezelve kunnen *aan derden* niet ten nadeele verstrekken." Ik vraag, is er hier geen nadeel verstrekt aan *derden* n. m. aan *het volk* van p'ariba? Geen nadeel aan hen, die den weg hadden over deze gronden naar zee om te visschen, en niet zooals thans belemmerd door zeer belemmerende bepalingen, n.m. om zes uur des morgens en om zes uur des avonds te ver-

zoeken de poort van Klein St. Joris te mogen passeeren, als bij gunst ? !

Geen nadeel aan hen, die op die gronden hout kapten en hout brandden, om er een cent mee te verdienen? Aan hen geen nadeel, die steenen lieten springen en kalk brandden, als uitoefening van hun ambacht? Geen nadeel aan zoovele ouden van dagen, die in den regentijd naar die gronden trokken om vruchten in 't wild te plukken en er hun brood mee wonnen? Wat een nadeel aan hen, die gebruik maakten van de „vrij wei!"

Sommigen stuurden hun klein vee met een wachter op die gronden; anderen merkten hun geiten en schapen en lieten ze verder de mondi ingaan om hun voedsel te zoeken.

Hoeveel vee, vooral jong vee van die menschen was er nog misschien in die mondi en op de rotsen aan de kuststrook, dat niet te achterhalen was, toen het contract gesloten was en het vee binnen gesloten? Ik vraag, aan hoevele *derden* werd door dit contract geen nadeel verstrekt, n.m. aan de zoovelen, die op die gronden een stuk van het *gouvernement* in huur hadden, om te bewerken en te beplanten en te bewonen? en......*moesten vertrekken?*

Ik laat namen volgen.

Reintje en Daniel Mengelino, vader en zoon, hadden 4 bunders grond in huur van het gouvernement. Zij hadden er een huisje gebouwd om te verblijven, zij hadden een put gegraven met steenen boca en windas, zij hadden een hofje aangelegd. Hun werd aangezegd *te vertrekken* en zij kregen, als schadevergoeding, *vijf en twintig gulden* !! Ik vraag is dat, die 25 gulden, geen [illegible] die menschen, als zij huisje, put, hofje, arbeidsloon enz. daarvoor zien afgenomen. Thans heeft de heer Maal bij *die put* een bak laten metselen en drenkt er dagelijks zijn vee!—

Guermo Offerman had 2 bunders grond en 6 jaren lang trouw de huurpenningen bepaald, aan het gouvernement. Hij had er een huisje, om er te overnachten; hij had een put gegraven, die ofschoon nog geen water gevend, toch reeds vochtig was op den bodem. Ook op dat stukje grond was veel arbeid verricht. Hij *moest vertrekken* en ontving ook 25 gulden schadevergoeding. Maar is dat geen nadeel voor *derden?*

Theofiel Bazul verloor zijn grond; Izaak Guanita een gedeelte, Suzanna van Kol een gedeelte! enz. Wat mij ten hoogste verwonderde, is dit, dat de heer Maal eigenaar zijnde van die gronden (?,) een familielid van den heer Maal, n.m. Tujo Gorsira, 6 bunders grond daar in huur heeft gehad van......het *gouvernement!!*

En al die huurgronden van het gouvernement waren uitgegeven door den gouvernementsrooimeester en opgemeten in gezelschap van Evaristo Theobald, politieagent, van Gerardo marchena (thans overleden) van Antoon Panneflek en bovengenoemden Guermo Offerman. Voor dat opmeten hadden die menschen betaald aan 't gouvernement; zij hadden de huurpenningen opgebracht; zij hadden die gronden bewerkt en productief gemaakt, en zij moesten *vertrekken*-met *geen cent* als schadevergoeding. Het recht op die gronden hadden zij van het gouvernement zelf; hun verrichte arbeid had waarde; hun geld hadden zij gestort,! Ik vraag is hier dan geen nadeel berokkend aan *derden?* het recht niet geschonden van zoovelen enkele ten bate van een persoon? Zijn die menschen niet onrechtvaardig behandeld? En er zijn er nog meer, dan we boven opnoemden!—

Mocht hier dus sprake zijn van eene *overeenkomst om niet*, of moest het niet een contract zijn onder ZEER *bezwarenden titel* ten gunste van het *gouvernement?*

Ik laat de andere onderscheidingen van verbintenis buiten bespreking; het zou ons te ver voeren; maar we zullen overgaan de vereischte voorwaarden te beschouwen, *bij de wet bepaald*; opdat een contract *bestaanbaar* zij.

(*Wordt Vervolgd.*)

P. fr. G. J. DAHLHAUS.

pastoor.

Hr. Ms. „Zeeland."

12 Nov. ll. had aan boord van Hr. Ms. „Zeeland" de uitreiking plaats van het ridderkruis der Orde van Oranje Nassau aan den luitenant ter zee der 1e. klasse C. T. STEFFELAAR. Door den Commandant van genoemden bodem werd op een „alle hens voor de boeg" met de gebruikelijke militaire honneurs den nieuwbenoemden ridder het kruis op de borst gespeld.

's Avonds vereenigden Commandant en Etat-Major zich aan een gemeenschappelijken feestmaaltijd waar de hartelijke woorden gericht tot den heer STEFFELAAR en de algemeene vroolijke stemming zeker bewezen, hoe een ieder zich in deze eervolle onderscheiding verheugde.

* * *

Hr. Ms. „Zeeland" is Vrijdagmiddag naar Suriname vertrokken, blijft daar tot 8 December, en gaat daarna dokken in Martinique.

Voor de Kerstdagen kunnen wij onzen oorlogsbodem hier weder terug verwachten.

Berichten uit de Kolonie.

Eerw. Br. Augustinus. ✠

18 October ll. overleed in het Dominikanenklooster te Langenboom bij Mill (Nederland) de Eerw. BROEDER AUGUSTINUS (in de wereld JOHANNES DE GROOT), te Steenbergen geboren 4 Dec. 1847.

Op mannelijken leeftijd trad hij in de Orde van den H. Dominikus en legde 24 Sept. 1879 zijn religieuze geloften af. Een paar jaar later vertrok hij naar de Missie van Curaçao, waar hij 18 jaar werkzaam bleef op Pietermaai in het klooster. Zijn nierkwaal bezorgde hem het hevigste lijden. In 1902 vertrok BR. AUGUSTINUS om gezondheidsredenen naar Nederland.

Hij ruste in vrede. De velen, die zich den Eerw. BR. AUGUSTINUS nog herinneren, zullen wel een klein gebedje willen storten voor de rust zijner ziel.

R. I. P.

Regen.

De buitjes blijven afwisselend dan hier dan daar vallen. Op sommige plaatsen valt het wat zwaarder dan op andere

In den nacht van 12 op 13 November kwam er een zeer zware onweersbui over Siberië tot Savonet met het ongelukkig gevolg, dat verschillende groote dammen overliepen, sommige braken en zeer veel verwoesting werd aangericht op de pas bebouwde velden. Het meeste geplante zaad is verloren gegaan, weggespoeld, of bedolven.

Op Siberië viel	55	mM.
„ Gr. St. Jan	130	„
Kl. St. Martha	131	„
Ascencion	130	„
Savonet	50	„

De groote aarden dam van Ascencion „Wilhelm" genaamd en gemaakt in 1906 is dit jaar voor het eerst volgeraakt en heeft overgeloopen. Het water stroomde ruim 3 voet boven den overlaat, spoelde eerst het stortbed weg, wies nog hooger, liep over den aarden dam, en nam een gedeelte mee, zoodat het water volop naar zee stroomt, overal veel schade aanrichtend langs zijn weg.

Dergelijke gevallen kwamen ook voor op Groot St. Jan. en Gr. en Kl. Sta. Martha, St. Nicolaas, Engelenberg en Port-Marie. Op St. Patrick hebben alle oude dammen, gemaakt voor rekening van den eigenaar, het goed uitgehouden, ook de eene, welke met Gouvernementssubsidie was gemaakt, maar die heeft niet veel vangst.

Het gebrek aan goed ontkiembaar maiszaad onder het volk en de groote planters in de benedendistricten is zeer groot. Als het Bestuur kon besluiten onmiddelijk telegrafisch een flinken verschen voorraad te bestellen, kan nog veel voor een toekomstigen oogst geplant worden. Maar daar is haast bij.

Aruba Phosphaat Maatij.

In dank ontvingen wij het beredeneerd verslag 1911-1912.

In het afgeloopen boekjaar zijn uit Aruba 17 schepen met phosphaatlading vertrokken; van deze 17 schepen waren 6 stoomschepen, die een veel grootere hoeveelheid innemen, zoodat de totalen uitvoer zeer weinig beneden dien van het vorig jaar bleef.

De uitvoer der tweede klasse phosphaat beperkte zich slechts tot een enkele lading.

De 17 schepen hadden gezamenlijk een registermaat van 29.109 kubieke meters.

De markt was echter gedrukt en de prijzen waren laag. De opbrengst der verkochte ladingen was niet toereikend om de vergoeding der kosten naar de vastgestelde schaal te dekken. De onkosten bedroegen f 122.731,55½, de inkomsten daarentegen f 93,136,27, zoodat een bedrag van f 29.595,28½ nog gedekt zal moeten worden uit de opbrengst van 6 ladingen welke in Juli, Augustus en September zijn verscheept, waarvan 4 ladingen met zeilschepen en 2 met stoomschepen.

De assurantie-premie bij verscheping met stoomschepen is aanzienlijk lager dan op verscheping met zeilgelegenheid. Zooveel doenlijk wordt dan ook de voorkeur gegeven aan verscheping met stoomschepen. Ten einde het binnenkomen van stoomschepen van eenigszins grootere lengte dan die welke tot nu toe bevracht konden worden mogelijk te maken, wordt aan de uitbaggering van de zandbank aan den ingang van den phosphaathaven [Boca St. Nicolas] gewerkt.

Aan de pier kunnen nu schepen van 19 voet diepgang aanleggen.

Aan uitvoerrecht werd betaald: f 1.616.57.

Aan extra-uitvoerrecht: f 1.526.74.

De Eerste.

Van den Heer M. CAPRILES, hoofdagent voor Curaçao van de NATIONALE Levensverzekeringbank ontvingen wij een Almanak voor het jaar 1913.

Een huldiging.

De Hoogedelgestr. Heer Gouverneur heeft Dinsdag aan MR. L. H. C. KUHN een lunch aangeboden.

Verkiezing.

Donderdag a.s. 21 November is het verkiezing voor de Kamer van Koophandel en Nijverheid.

Reinigingsdienst.

Bij G. B. van Vrijdag 26 Juli 1912 werd de Heer Procureur Generaal gemachtigd om woningen en erven in het stadsdistrict te laten reinigen met het oog op het voorkomen van pestgevallen op de naburige eilanden.

Deze extra-reinigingsdienst werd 9 Nov. ll. geëindigd verklaard. 551 karren vuilnis werden verwijderd, terwijl hier en daar de openliggende terreinen door verbranding van lompen en vuilnis werden schoongemaakt.

Een ieder kan zich overtuigen, dat onze stad er zindelijk uitziet. Den vreemdelingen valt dit steeds bizonder op. Alle eer aan de Autoriteiten en aan Commandant APPEL, die, natuurlijk, weer voor alles zorg moest dragen. Dat de burgers nu medewerken en hun erven schoon houden! Het besmettingsgevaar is nog niet van de lucht. Ten zeerste zouden we een jaarlijksche extra-reiniging aan durven bevelen. Om deze Kolonie voor besmetting te vrijwaren kan nooit genoeg gedaan worden

Voor Curaçao.

Oost-Indië betuigt ook sympathie voor Curaçao. De Apostolisch Vicaris mocht reeds f 250 ontvangen door middel van de R. K. Java-Post, terwijl de Heer E. E. ECKER eveneens bezig is geld voor de noodlijdenden in te zamelen.

Officieele berichten.

Aan den kommies 2de klasse der belastingen alhier, C. M. Nuboer is tot verder herstel van gezondheid, eene maand verlofsverlenging verleend.

De tegen het eiland Porto-Rico vastgestelde quarantaine-maatregelen zijn ingetrokken.

Aan den asistent-loods voor de St. Annabaai alhier H. van der Hoeven is tot herstel van gezondheid verlof verleend tot met den dag voor zijn vertrek naar Nederland.

De Gouvernements-beschikking, waarbij W. A. Jonckheer Jr. tijdelijk is benoemd tot leerling-opnemer bij den topografischen dienst in deze kolonie is ingetrokken.

Federico Goeloe is tijdelijk belast met de functien van assistentloods voor de St. Annabaai op Curaçao.

De medeeigenaar en beheerder van de plantages St. Hyronimus, Zevenbergen, Knip en Lagoen, gelegen in het vijfde district van Curaçao, J. L. Th. Heldewier Vignon, is belast met het opsporen der misdaden en wanbedrijven, volgens de onderscheidingen bij algemeene verordening gemaakt, voor zooveel aangaat de uitgestrektheid van bovengenoemde plantages; en de Administrateur van de plantages Bolivia en Fontein en de gronden van Columbia en Lima, gelegen op Bonaire, H. J. C. Bodenburg Hellmund voor zooveel aangaat de uitgestrektheid van laatstgenoemde plantages.

Door den Gouverneur is bepaald, dat de extracten uit de registers van den Burgerlijken Stand, berustende ter Gouvernements-Secretarie op Curaçao, ook door de hulpambtenaren van den Burgerlijken Stand in het stadsdistrict op Curaçao, voor den Gouvernements-Secretaris, zullen kunnen worden geteekend.

Ratten en Muizen.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

100 ratten

178 muizen.

Marktbericht van den Curacaoschen Handelsbond.

Van 15 November 1912.

AARDNOTEN (Pindas) per KG		0.22
ZOUT per vat van 130 K.G.........	f	0.80
DIVIDIVI per K.G....................	„	0.05
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„	0.70
id. per KG. 2e kw.	„	0.60
HUIDEN per K.G........................	„	0.60
GEITENVELLEN per K.G...........	„	1.20
WOL per K.G..............................	„	0,12
SCHAPENVELLEN per stuk.........	„	0.50
BEENDEREN per K.G..................	„	0.02
RECINUS–ZAAD per K.G..............	„	0.05
STROOHOEDEN (hipijapa) :		

Kwaliteit	No, 1...........per dozijn		„	4.25
„	„ 1 (gebleekt),, „		„	4·37½
„	„ 2 „ „	....	„	5.—
„	„ 3 „ „	....	„	—
„	„ 3 „ „	. ....	„	—
„	„ 4 „ „	....	„	7.—
„	„ 5 „ „	OLA	„	—.—
„	„ 6 „ „	....	„	10—
„	„ 7 „ „	....	„	9—
„	„ 8 „ „	OLA	„	12—
„	„ 9 „ „	....	„	12.50
„	„ 10 „ „	OLA	„	13
„	„ 11 „ „	....	„	15
„	„ 12 „ „	OLA	„	13.50
„	„ 13 „ „	....	„	
„	„ 14 „ „	OLA	„	18
„	„ 15 „ „	....	„	18

Muziekuitvoering.

te geven door de Militaire Kapel

Zondagavond om 7.30 OVERZIJDE.

PROGRAMMA.

1. Rendez vous — Pas Red — C. Latann
2. Palmes et couronnes — Fantaisie (1e uitv.) — Z. Bajuz
3. La Gitana — Valse — Bucalossi
4. L'Invocation — Fant. classique et religieuse (1e uitv.) — Delfort
5. Stein — Marsch — J. Verbist
6. Der Graf von Luxemburg — Potpourri — F. Lehar
7. Serenade de — Titl
8. Danza / Valse — 1e uitv. — C. Boskaljon / H. Foria

Een waar feestprogram met 4 eerste uitvoeringen. Bravo ! en veel succes !

Het Panama-kanaal.

De voltooiing van het Panama-kanaal, waarop men thans in Amerika beslist rekent voor 1 Juli 1913, zal voor de Ver. Staten ook daarom van bijzondere beteekenis wezen, wijl dan de nu aan den kanaalbouw gebruikte-reusachtige machinerieën, ter waarde van eenige honderd millioen dollar, vrijkomen en tot andere werken gebesigd kunnen en moeten worden. Men is daarom van plan, om ook van uit het binnenland een reeks van scheepvaartwegen als toevoerkanalen naar het Panamakanaal te leiden. Daarom wil men eenige rivieren in de Unie uitdiepen en normaliseeren en nieuwe kanalen graven, wat alles samengenomen een nog grootscher onderneming zal zijn dan de aanleg van het Panama-kanaal zelf. Er zullen dan waterwegen komen voor groote stoombooten tusschen de groote Canadeesche meren en de golf van Mexico langs de Mississippi en de Ohio; de haven van New-York zal sterk worden uitgebreid; buitendien komt een reeks van kanalen langs de heele Oost- en Zuid-kust der Ver. Staten, van Boston, over Charleston en New-Orleans tot aan de Rio Grande del Norte, met zelfs een vertakking naar Key West. Het traject Norfolk—Beaufort (Carolina) is door het Congres bereids toegestaan; het is 62 K.M. lang, bevaarbaar voor booten van 2000 ton draaglast en kost ruim 13 mill. gulden. Het is een onderdeel van het groote kustkanaal van Boston over New-York naar Beaufort, dat een lengte heeft van ongeveer 1000 K.M., waarvan echter de helft door meren, rivieren en zeebaaien loopt.

De „Prinses Juliana.

Naar „De Surinamer" uit goede bron verneemt, zijn de onderhandelingen over bovengenoemd schip nog steeds gaande.

Van een eventueele overname is nog niets bekend om de geldige reden, dat men van de bruikbaarheid nog niet ten volle overtuigd is.

Wel heeft de „Prinses Juliana" bewezen, dat bij dezelfde lading als de „Curaçao" de halve hoeveelheid kolen verbruikt werd en dat de laadgelegenheid beter is dan zelfs bij de „Curaçao" omdat bij de „Prinses Juiliana" minder deklading behoeft gestuwd te worden: omdat zelfs planken en dergelijke in het ruim kunnen worden ingeladen.

Ook bleek bij kalme zee het schip zeewaardig te zijn en van het doorslaan der schroef, wat veel voorkwam bij reizen op de Caraïbische zee, merkte men niet veel.

Dit alles heeft toch den doorslag niet gegeven.

De betrokken autoriteiten wenschen nog eenige proefreizen met het schip te maken in de komende maanden, waarin de zee niet zoo kalm is, als die waarin tot nu de „Prinses Juliana" hare reizen deed onder Surinaamsche vlag.

En dan eerst zal men zaakkundig kunnen oordeelen.

A. s. hoofdagenten.

Doordien door den Min. v. Kol. de reorganisatie van de begrooting van 1913 is afgevoerd en men alzoo aan de oude formatie van het politie-korps de hand zal blijven houden, zullen eerstdaags eenige mutaties bij dit korps voorkomen, o. a. zullen er zeven nieuwe hoofdagenten worden aangesteld.

Voor sommigen is dus promotie in een niet te ver verwijderd verschiet.

De Surinamer.

Onze Bacoven-crisis.

Onze laatste beschouwing over de bacovencrisis, welke onze kolonie doormaakt, plaatsten wij in ons nummer van 17 Oct. ll. Wij wezen toen op het mysterieuse, waarin de bacovenzaak is gehuld.

Sedert verleden week nu, is de vertegenwoordiger van de U. F. C. de heer Goodell, wederom in de kolonie teruggekeerd. Een onderhoud, dat aan een onzer medewerkers, door den heer Goodell welwillend is toegestaan, heeft tot ons groot genoegen meer klaarheid in deze zaak gebracht.

Wij geven hier in 't kort weer, hetgeen de heer Goodell aan den heer S. L. mededeelde:

De ware reden van het stopzetten der verschepingen door de U. F. C. is het „unmarketable" der Congo's.

Dit schijnt al een tijdlang door de U. F. C. opgemerkt te zijn; de compagnie zette haar bedrijf voort in de stille hoop, dat de zaken een beteren keer zouden nemen; doch daar volgens de U. F. C. dit niet het geval is, en de Congo's onmarktwaardig zullen blijven niettegenstaande alle mooie vooruitzichten, die men zegt te hebben, heeft zij Suriname onherroepelijk uitgeschakeld uit haar werkprogram en gebruik makende van eene bepaling in haar contract met de K. W. I. M. de hand gelegd op de vruchtenschepen met dien verstande, dat de Marowijne en de Saramácca uitvallen onmiddellijk na 1 December. De beide andere booten: de Suriname en de Copename blijven in den boezem van K.W.I.M. zoolang 't plan dier maatschappij, om twee andere booten te bouwen en in de vaart te brengen tusschen N.-Y. en Paramaribo, om een 14–daagschen dienst te onderhouden nog geene werkelijkheid is geworden.

Dus — de zaak is uit; voorgoed uit. De U. F. C. zal onder geene voorwaarde onze Congo's hier opkoopen en op hare kosten verschepen. Zij wil ze wel opkoopen, indien ze te New-York worden aangevoerd.

De Surinamer

Uit de naburige Republieken.

PANAMA.

Kolendepot te Panama.

Een Britsch vakblad op scheepvaartgebied deelt mede, dat de onlangs opgerichte Anglo-South American Agency and Coalbunkering Company, welke met een kapitaal van £ 210.000 werkt, het plan zou hebben om op Morro Island, in de Panamabaai gelegen, een terrein te koopen, vlak bij den ingang van het kanaal. De bedoeling zou zijn om aldaar een kolendepôt te vestigen. In de directie van deze nieuwe maatschappij hebben o.a. zitting directeuren van de Royal Mail Steam Packet Company, de Union Castle Mail Steamship Company en de Pacific Steam Navigation Company.

Guano-lagen in Peru.

Naar blijkt uit een op last der Peruaansche regeering door E. Coker ter plaatse ingesteld onderzoek zullen de guanolagen in Peru weldra uitgeput zijn.

Sinds 'n reeks van jaren worden verschillende eilandengroepen voor de kust, de vindplaatsen van dezen kostbaren vogelmest, geëxploiteerd door een Engelsche maatschappij, die gemiddeld per jaar 100.000 ton guano ontgint, waarvan het grootste deel wordt uitgevoerd. De totaalwaarde tot op heden wordt geschat op 4 milliard mark.

Volgens de onderzoekingen nu van Coker zouden de laatste voorraden van oude guano reeds in den loop van dit jaar uitgeput raken. Men zou dan voortaan uitsluitend aangewezen zijn op de jaarlijks nog door de vogels gevormde lagen, zoodat een merkbare achteruitgang in guanoproductie te wachten is. De nog jaarlijks voortgebrachte hoeveelheid guano schat Coker op 20 à 30.000 ton.

(Geogr. Zeitsch.)

Buitenland.

De Minister President van Spanje, werd 12 November tijdens een ministervergadering door een indringer dood geschot.

De oorlog in den Balkan.

Turkije heeft niet gewacht, totdat het Bulgarije en Servië goeddacht den oorlog te verklaren, maar het heeft de eer aan zich zelf gehouden, de verklaring zijner vijanden voorkomen en hun zijn oorlogsverklaring toegezonden. Daarna hebben de Osmanli onmiddellijk den krijg geopend. Uit Konstantinopel komt de tijding, dat het Turksche leger bij Podgoritza een schitterende overwinning op de Montenegrijnen heeft behaald, waarbij al hun geschut veroverd zou zijn. Afwachten of dit bericht uit vertrouwbaarder bron bevestigd wordt, is de boodschap.

18 October in den morgen omstreeks half tien liet de Verheven Porte den Bulgaarschen en Servischen gezant eene nota overhandigen van den volgenden inhoud:

„Door de Bulgaarsche en Servische nota, welke een inmenging is in de interne aangelegenheden van Turkije, en wegens de mobilisatie van beide staten en de dagelijksche schermutselingen, die de Porte — trots haren wensch, den vrede te handhaven — niet kan verhinderen, is de vrede tusschen Turkije, Servië en Bulgarije een onmogelijkheid geworden. Zij heeft daarom besloten, aan de missie der gezanten van Bulgarije en Servië een einde te maken en verlangt van hen, dat zij zoo spoedig mogelijk hun paspoorten aanvragen en, met hun personeel, het Ottomansche gebied verlaten."

Merkwaardig genoeg heeft de Grieksche gezant niet op denzelfden tijd dergelijke mededeeling van de Turksche regeering ontvangen. Wellicht staat dit talmen in verband met de concentratie der Turksche troepen aan de Grieksche grens, die nog niet volledig haar beslag gekregen heeft. De oorlogsverklaringen van Turkije—Servië vice versa hebben elkander gekruist, want terzelfder tijd, dat de Turkije de zijne liet overhandigen, stak ook die van Servië aan Turkije in zee. Koning Ferdinand van Bulgarije heeft zich naar het hoofdkwartier van het Bulgaarsche leger begeven.

Toen de Grieksche gezant Gryparis te Konstantinopel vernam, dat zijn Bulgaarsche en Servische collega's hun paspoort hadden thuis gekregen, diende hij een protest in bij den Turschen minister van buitenlandsche zaken, omdat deze de Grieksche nota niet in overweging heeft willen nemen.

Uit Athene komt de tijding, dat twee Grieksche kanonneerbooten in den afgeloopen nacht de golf van Arta zijn binnen gedrongen, ondanks het vuur der Turksche forten.

Te St. Petersburg is de Bulgaarsche minister van binnenlandsche zaken Ludskanof gearriveerd, zoogenaamd om zijn gehuwde dochter aldaar te bezoeken. Maar aan dit bezoek heeft hij conferenties verbonden met meerdere Russische ministers. Hierbij teekent de „Lok, Anz." aan: Men rekene er op, dat de Bulgaarsche diplomaten te St. Petersburg alles in 't werk zullen stellen, om stemming te maken voor de Bulgaarsche zaak en speciaal in de kringen der Pan-Slavisten. Daar de loyale en vredelievende houding der Russische regeering hun niet voldoende is, trachten zij in die kringen het oude Slavistisch ideaal te verwezenlijken.

Uit Keulen komt de tijding, dat, als zij juist is, er op wijst, dat Oostenrijk het een of ander in zijn schild voert, dat de aan den Boven-Rijn aan 't werk zijn Oostenrijksche arbeiders bevel hebben ontvangen, onmiddellijk hun werk in den steek te laten, en onder de wapens te komen. Nog verneemt de „Kölnische Zeit." uit Belgrado, dat men daar niet gelooft aan het succes van het congres der groote mogendheden, die de Turksche kwestie zonder oorlog zouden willen oplossen. Het Servische dagblad „Politika" zegt uit goede bron te weten, dat de Fransche gezant binnenkort uit Belgrado teruggeroepen zal worden. De aanleiding tot deze terugroeping zou zijn, dat de gezant de overprikkeling der strijdlustige Balkanstaten niet gekend heeft en niet tijdig meldde, zoodat het minister Poincaré niet mogelijk was, het optreden der Balkanstaten te verhinderen.

Nu de vijandelijkheden door alle landen van den Balkan, behalve door Rumenië, zijn geopend, wijdt de „Nat. Zeit." de volgende beschouwingen aan het oorlogsgeval:

De oorlog is zonder een oorlogsverklaring gevolgd, zooals trouwens viel te voorspellen uit de houding, die de Porte tegenover de op antwoord wachtende Balkanstaten heeft aangenomen. De Turken stelden zich op het standpunt, dat zij slechts in een wisseling van nota's konden treden met mogendheden die even machtig waren als Turkije zelf en dat zij daarom Bulgarije noch Griekenland hadden te antwoorden. De Turksche troepen outvingen twee dagen nadat de vredes-prelimanairen tusschen Italië en Turkije geteekend waren, het bevel om tegen de Serviërs en Bulgaren op te trekken. De vijandelijkheden zij over de geheele linie begonnen. Ook het lang verwachte vertrek van Koning Ferdinand van Bulgarije naar het hoofdkwartier heeft plaats gehad. Ook de Grieken, wien men tot op het laatste oogenblik in de gelegenheid heeft gesteld, zich niet bij de oorlogszuchtige Balkanstaten aan te sluiten, willen thans het lot der Bulgaren en Serviërs deelen. Het heengaan van den Griekschen gezant uit Athene bewijst, dat thans de algemeene Balkan-oorlog is uitgebroken. Thans willen de mogendheden confereeren over de vraag, wanneer voor haar het juiste oogenblik gekomen zal zijn om tusschen beide te treden".

Hopen wij, dat de mogendheden dit oogenblik spoedig zullen aangebroken achten.

Volgens de „Nat. Zeit." heeft dus ook de Grieksche gezant Konstantinopel verlaten. Dit klopt volkomen met het bericht, dat wij zoo juist ontvingen, dat nu ook Griekenland den oorlog aan Turkije heeft verklaard.

Turkije heeft lang gedraald, voor het tot den oorlog besloot. Het zag in, dat de krijg, die thans uitgebroken is, vermoedelijk meer ellende over de wereld zal brengen dan een van de oorlogen, die in den jongsten tijd zijn gevoerd. Maar de uitdagende houding der Balkanstaten heeft de Porte eindelijk gedwongen haar lijdelijke houding op te geven.

Men is in Turkije vol goeden moed op den afloop van den oorlog, omdat men vertrouwen stelt in de Turksche troepen onder goede leiding. Maar er is één donker punt, één zorg, dien de Turksche staatslieden niet van zich af kunnen zetten en dat is de vrees, dat Oostenrijk op de éen of andere wijzr roet in het eten te werpen. En die vrees kon wel eens niet ongegrond blijken.

Advertentien.

Bekendmaking.

De verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWEPPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1e. Maart 1911 t|m 31e Augustus 1911, onder No. **7995 D,** t|m No. **6236 E** zal plaats hebben op *Donderdag*, den 7 November a. s., en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao 19 Oct. 1912

De Voorzitter,

A. JESURUN.

INGEZONDEN MEDEDEELINGEN

Como se ha pretendido por algunos industriales recomendar el aceite de petroleo como un sustituto de aceite de hígado de bacalao, debemos advertir por el bien de los mismos enfermos, que el aceite de petroleo es una substancia mineral, que si se usa internamente es expelida íntegra por las evacuaciones intestinales, causando á la larga inflamación de las vías digestivas.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 9 NOV. – 23 NOV.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Oranje Nassau	G D Nieman	9 Nov.	Amsterdam	11 Nov.	New-York
Venezuela	J Montero	9 „	Maracaibo	9 „	La Guayra
Zulia	S S Morris	9 „	New-York	9 „	Maracaibo
Venezuela	J Montero	12 „	La Guayra	12 „	Maracaibo
Merida	A Johanson	11 „	Maracaibo	11 „	La Guayra
Merida	A Johanson	13 „	La Guayra	14 „	Maracaibo
Zulia	S S Morris	14 „	Maracaibo	14 „	New-York
Caracas	Furst	14 „	New-York	14 „	La Guayra
Pr. Willem IV	P C v d Graaff	18 „	New-York	19 „	Amsterdam
Venezuela	J Montero	16 „	Maracaibo	16 „	La Guayra
Venezuela	J Montero	19 „	La Guayra	19 „	Maracaibo
Merida	A Johanson	20 „	Maracaibo	20 „	Maracaibo
Caracas	Furst	19 „	La Guayra	20 „	New-York
Pr Fr Hendrik	H J v d Goot	23 „	Amsterdam	24 „	New-York
Venezuela	J Montero	23 „	Maracaibo	23 „	La Guayra
Maracaibo	G W Goodman	23 „	New-York	23 „	Maracaibo
Niederwald	L Schubarth	12 Nov	Hamburg	12 Nov	Pto Colombia
Venetia	C Segebarth	13 „	Hamburg	15 „	Hamburg
Antonio Lopez	Autich	16 „	Colon	16 „	Barcelona
Odenwald	K Heyer	21 „	Pto Colombia	22 „	Hamburg
Città di Milano	Ferraro	21 „	Genova	21 „	Colon

Schoeners.	Aankomst.	van
Olinda H	9 November	Bonaire
Electra H	13 „	Bonaire
Pretoria H	13 „	Barbados
Mary Agatha I	14 „	Barbados
Juan Luis H	15 „	Maracaibo
Refugio H	15 „	Aruba

Schoeners.	Vertrek	naar
Meda H	9 Novemb.	Maracaibo
Camia H	9 „	Bonaire
Virginia H	11 „	Vela de Coro
Diana V	11 „	Maracaibo
Pluma de Oro	13 „	Vela de Coro
9 de Abril	13 „	Aruba
Pretoria H	13 „	Aruba
Carlota H	13 „	Maracaibo
Dolores Cecilia	14 „	Rio Hacha
Juan Luis H	15 „	Aruba
Refugio H	15 „	Aruba
Sirena H	15 „	Maracaibo
Maria D	16 „	Sanchez
La Preferida	16 „	Maracaibo

15 Nov. is hier binnengekomen het Engelsch S.S. **ALCAZAR** komende van Norfolk met steenkolen.

14 Nov. is H. M. **ZEELAND** vertrokken naar Suriname.

Drukker:

B. L. BOGAERS.